

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/47/2023
Identifikačné číslo spisu: 5320203835
Dátum vydania rozhodnutia: 20.03.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:5320203835.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C. D., narodenej XX. C. XXXX, J., C. J. XX, zastúpenej spoločnosťou Hagyar & Partners, s. r. o., Bratislava, Vlčkova 8/A, IČO: 51 473 208, proti žalovanému H. H., narodenému XX. H. XXXX, X. L., Y. XXXX, zastúpenému advokátom JUDr. Petrom Škultétym, Bratislava, Na vřšku 8, P. O. BOX 302, o určenie neúčinnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 11C/75/2020, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. júna 2022 pod č. k. 6Co/33/2022-299, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 29. júna 2022 pod č. k. 6Co/33/2022-299, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom určil, že darovacia zmluva so zriadením vecného bremena uzatvorená medzi Y. H., rodeným H., narodeným XX. E. XXXX, bytom Y. XXX, XXX XX X. L. a B. H., rodenou P., narodenou X. H. XXXX, L. Y. XXX, XXX XX X. L. v zmluvnej pozícii darcov a H. H., narodeným XX. H. XXXX, bytom Y. XXXX, XXX XX X. L. v zmluvnej pozícii obdarovaného, vklad ktorej bol povolený Okresným úradom Čadca, katastrálnym odborom pod V4643/2020 zo dňa 12. novembra 2020, je voči žalobkyni právne neúčinná (výrok I.). O trovách konania rozhodol tak, že žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na ich náhradu v rozsahu 100 % (výrok II.).

2. Posúdením skutočností vyplývajúcich z vykonaného dokazovania, pri aplikácii ustanovení § 42a ods. 1, 2, 3 písm. a), § 42b ods. 1, 2, 4 a § 116 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie dospel k záveru o dôvodnosti podanej žaloby. V konaní bola totiž preukázaná existencia vymáhateľnej pohľadávky žalobkyne priznanej právoplatnými rozhodnutiami - t. j. rozsudkom Okresného súdu Čadca vo veci sp. zn. 16C/63/2017 zo dňa 6. decembra 2019 (v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/44/2020 zo dňa 30. septembra 2020) a uznesením Okresného súdu Čadca zo dňa 16. decembra 2020 voči Y. H., otcovi žalovaného, ktorý je s poukazom na § 116 Občianskeho zákonníka blízkou osobou žalovaného. Nespornou skutočnosťou, ktorú v konaní mal súd preukázanú, bola existencia darovacej zmluvy medzi dlžníkom Y. H., jeho manželkou a žalovaným, ktorej vklad vlastníckeho práva v

prospech žalovaného bol povolený Okresným úradom Čadca, katastrálnym odborom dňa 12. novembra 2020, pričom predmetom darovania v prospech žalovaného zo strany dlžníka žalobkyne Y. H. a matky žalovaného B. H. boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX pre obec X. L., kat. územie X. L., a to samostatne stojaca garáž bez súpisného čísla na parcele CKN č. 2179/2, ktorej výlučným vlastníkom sa stal žalovaný titulom darovacej zmluvy so zriadením vecného bremena V4643/2020 zo dňa 12. novembra 2020. Z výpisu LV č. XXXX kat. územie X. L. mal súd preukázané, že žalovaný titulom darovacej zmluvy so zriadením vecného bremena č. V4643/2020 zo dňa 12. novembra 2020 sa stal výlučným vlastníkom nehnuteľnosti parcely CKN č. 2177/3 o výmere 220 m² - zastavaná plocha a nádvorie, parcely CKN č. 2179/1 - záhrada o výmere 863 m² a parcely CKN č. 2179/2 o výmere 114 m² - zastavaná plocha a nádvorie. Z oznámenia súdneho exekútora JUDr. Ing. Pavla Malíka, ktorý je poverený vykonaním exekúcie vo veci exekučného konania iniciovaného žalobkyňou voči Y. H. adresovaného právnenému zástupcovi žalobkyne zároveň vyplýva, že Y. H. nemá žiadne finančné prostriedky na bankových účtoch, vlastní obchodný podiel v obchodnej spoločnosti ZVARSTAV Slovakia a nehnuteľnosti v kat. území X. L., pričom sa jedná o pozemky, ornú pôdu, trvalé trávne porasty, 1x záhrada, 1x ostatná plocha, lesné pozemky, ktoré sú v podielovom spoluvlastníctve veľkého množstva osôb a bez väčšej hodnoty. Na základe takto vykonaných dôkazov mal súd prvej inštancie jednoznačne preukázané, že dlžník žalobkyne Y. H. sa zbavil majetku, ktorý mal reálnu hodnotu v úmysle ukrátiť uspokojenie pohľadávky žalobkyne z titulu vymáhateľného exekučného rozhodnutia. Svedok Y. H. vo svojej svedeckej výpovedi uviedol, že exekúcií má viac a že darovanie nehnuteľností plánovali s manželkou dávno predtým ako skončilo konanie, v ktorom bol zaviazaný zaplatiť žalobkyňi finančné prostriedky, a to z dôvodu zabezpečenia svojich detí do budúcnosti. S prihliadnutím na skutočnosť, že darovacia zmluva, ktorou boli prevedené nehnuteľnosti patriace svedkovi a jeho manželky v prospech svojich blízkych osôb (detí) mal konajúci súd preukázaný úmysel ukrátiť uspokojenie pohľadávky žalobkyne, keď zároveň vychádzal aj z časovej chronológie, kedy došlo k uzatvoreniu darovacej zmluvy medzi dlžníkom a osobami im blízkymi. Darovacia zmluva bola uzatvorená dňa 10. novembra 2020, návrh na vklad do katastra nehnuteľností bol podaný dňa 11. novembra 2020 a zápis do katastra nehnuteľností bol realizovaný dňa 12. novembra 2020, pričom žalobkyňi bola voči otcovi žalovaného priznaná pohľadávka rozhodnutím prvoinštančného súdu v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 2. novembra 2020 a vykonateľnosť dňa 6. novembra 2020. Pokiaľ otec žalovaného tvrdil, že mal záujem s manželkou spravodlivo prerozdeliť majetok medzi deti, jeho tvrdenie súd nevyhodnotil ako pravdivé vzhľadom k tomu, že rodinný dom vedený na LV č. XX je nehnuteľnosť, kde Y. H. spolu so svojou manželkou a deťmi reálne bývajú, z čoho vyplýva aj zriadenie vecného bremena v ich prospech. Ani v konaní vypočutá svedkyňa B. H. nevyvrátila tvrdenia žalovaného o tom, že syn H. nemal vedomosť o vedení súdneho konania otca vo vzťahu so žalobkyňou, pretože potvrdila, že má prehľad o podnikateľskej činnosti svojho manžela, ako aj tom, že konanie so žalobkyňou prebiehalo už niekoľko rokov. S deťmi o týchto veciach začali spoločne komunikovať po tom ako boli podané žalobné návrhy voči deťom zo strany žalobkyne a preberali aj samotné darovanie, ale i ostatné veci. Z uvedeného vyplýva, že deti ako blízke osoby Y. H. museli mať vedomosť o prebiehajúcom súdnom konaní vedenom pred Okresným súdom Čadca pod sp. zn. 16C/63/2017, a tiež o jeho výsledku, keď následne k darovaniu sporných nehnuteľností v ich prospech došlo 10. novembra 2020, teda v čase po právoplatnom rozhodnutí v označenej sporovej veci. Žalovaný v rovine svojich tvrdení neunesol dôkazné bremeno na preukázanie skutočností, že nevedel o dlžníkovom úmysle, teda svojho otca spornou darovacou zmluvou ukrátiť žalobkyňu a že ani o ňom vedieť nemohol i napriek tomu, že vyvinul starostlivosť na poznanie takéhoto úmyslu a že išlo o náležitú starostlivosť. Jeho obrana ako osoby blízkej vo vzťahu k Y. H. spočívala nielen v jeho tvrdení, že nemal vedomosť o záväzku svojho otca, ale jeho povinnosťou bolo preukázať to, že o tomto úmysle nevedel a ani vedieť nemohol napriek tomu, že vyvinul starostlivosť na poznanie úmyslu a išlo o náležitú starostlivosť. Napokon žalovaný ani nepoprel, že by o pohľadávke otca nemal vedomosť. Vzhľadom na uvedené, okresný súd dospel k záveru, že žalobkyňa splnila všetky podmienky, za ktorých sa ako veriteľka môže domáhať odporovateľnosti právneho úkonu (v danom prípade spornej darovacej zmluvy), a preto jej žalobe v celom rozsahu vyhovel.

3. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalobkyňa má voči žalovanému nárok

na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd v odvolacom konaní sa obmedzil primárne na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia s poukazom na § 387 ods. 2 CSP. Ďalej uviedol, že s prihliadnutím na obsah dokazovania vykonaný okresným súdom popísaný v odôvodnení rozsudku krajský súd len doplnil dôvody napadnutého rozhodnutia, nakoľko okresný súd svoje rozhodnutie podrobne a zákonným spôsobom odôvodnil.

3.1. Na doplnenie považoval odvolací súd za nevyhnutné reagovať na odvolaciu argumentáciu žalovaného formulovanú v jeho opravnom prostriedku, pričom sa v zmysle princípu neúplnej apelácie nezaoberal inými prípadnými pochybeniami okresného súdu. Krajský súd zároveň poukázal na zodpovednosť odvolateľa za obsahové vymedzenie svojho odvolania, v spojitosti s nevyhnutnosťou odvolacieho súdu rešpektovať svoju viazanosť odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP).

3.2. Námietky žalovaného uvedené v jeho opravnom prostriedku vyhodnotil ako nedôvodné z nasledovných dôvodov. Základom odvolacej argumentácie žalovaného bola námietka nesprávnosti doručovania predvolania žalovanému súdom prvej inštancie na pojednávanie konané dňa 27. septembra 2021, na ktorom došlo k vykonaniu dokazovania (vrátane výsluchu svedkov) a k vyhláseniu meritórneho rozhodnutia vo veci, čo malo za následok porušenie jeho práva na spravodlivý proces.

3.3. Z obsahu predloženého spisového materiálu mal odvolací súd preukázané, že pokiaľ okresný súd zasielal žalovanému v priebehu prvoinštančného konania písomnosti, doručoval mu ich na adresu trvalého pobytu evidovanú v Registri obyvateľov SR bez zmeny už od 21. mája 2012. Uvedenú adresu mal súd prvej inštancie zistenú z lustrácie v Registri vykonanej dňa 12. apríla 2021, rovnako aj v rámci lustrácie vykonanej dňa 27. apríla 2022 na odvolacom súde vyplynula zhodná adresa trvalého pobytu žalobcu bez zmien. Ďalej mal odvolací súd preukázané, že súd prvej inštancie žalovanému doručoval predvolanie na pojednávanie vytýčené na deň 27. september 2021 v zmysle § 106 ods. 1 písm. a) CSP na adresu evidovanú v Registri obyvateľov Slovenskej republiky, keď nešlo o doručovanie do elektronickej schránky podľa osobitného predpisu, o doručovanie v osobitných prípadoch podľa § 107 ods. 2 CSP a žalovaný inú adresu na doručovanie v spore konajúcemu súdu neoznámil. Keďže si žalovaný doručované predvolanie na pojednávanie neprevzal v odbernej lehote, zásielka obsahujúca predmetné predvolanie bola dňom 13. septembra 2021 vrátená okresnému súdu, čo vyplýva z doručky evidovanej na č. l. 184 súdneho spisu a v zmysle § 111 ods. 3 CSP sa považuje táto zásielka uvedeným dňom za doručení, aj keď sa o nej adresát nedozvie. Je tak zrejmé, že žalovaný mal zachovanú päťdňovú lehotu na prípravu pojednávania v zmysle ust. § 178 ods. 2 CSP.

3.4. Odvolací súd ďalej konštatoval, že akiste uniklo pozornosti odvolateľa a jeho právneho zástupcu, že na rozdiel od právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku účinnom do 30. júna 2016, za ktorej účinnosti bola pri doručovaní riešená aj problematika náhradného doručovania (napr. v rozhodnutiach súdov SR, na ktoré žalovaný poukázal v rámci svojej odvolacej repliky), aktuálna právna úprava - zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, účinný od 1. júla 2016, zaviedol do procesu sporového konania pomerne striktnú zásadu fikcie doručenia, v zmysle, ktorej zákon jasne definuje miesto, na ktoré má byť zásielka obsahujúca súdom doručované listiny adresovaná (§ 106 CSP). Uvedené neplatí globálne a napr. doručovanie žaloby fyzickej osobe má vlastné osobitosti (§ 116 CSP), v tomto konkrétnom prípade doručovania predvolania na pojednávanie žalovanému však súd prvej inštancie nemal v zmysle účinnej právnej úpravy inú možnosť, než doručovať súdnu zásielku na adresu trvalého pobytu žalovaného, s následkom uplatnenia fikcie doručenia bez ďalších úkonov súdu týkajúcich sa zisťovania aktuálneho pobytu adresáta (žalovaného). Inými slovami, v danom prípade je v zmysle § 111 ods. 3 CSP bez ďalšieho potrebné zásielku obsahujúcu predvolanie žalovaného na pojednávanie vytýčené na deň 27. september 2019 považovať za doručení na základe fikcie doručenia dňom vrátenia zásielky súdu, t. j. dňom 13. septembra 2021, na ktorej skutočnosti vyplývajúcej zo zákonom stanovených procesných podmienok doručovania nič nezmení ani subjektívna argumentácia žalovaného obsiahnutá v jeho odvolaní. Právo strany, aby jeho vec bola prejednaná verejne a v jeho prítomnosti, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť vo veci bez prítomnosti strany, ale tak, že súd je povinný účastníkovi poskytnúť priestor na uplatnenie tohto práva. Uvedená požiadavka je vyjadrená hlavne v ustanovení § 178 ods. 2 CSP, ktoré súdu ukladá predvolať stranu alebo jej zástupcu na pojednávanie tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať. Je na strane, či využije svoje právo zúčastniť sa pojednávania na súde. Ak strane bránila určitá prekážka v účasti na pojednávaní, mala by z tohto dôvodu požiadať o odročenie pojednávania z dôvodov uvedených

v ust. § 183 CSP, pričom treba súdu oznámiť aj dôležitý dôvod tejto žiadosti. V súdnej veci však žalovaný nepožiadaval súd prvej inštancie o odročenie pojednávania. Ustanovenie § 180 CSP súdu umožňuje prejednať vec aj v neprítomnosti takejto strany, ktorá - hoci riadne predvolaná - sa nedostavila na pojednávanie, ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Inými slovami, v prípade pojednávania bez prítomnosti strany za podmienok predpokladaných zákonom, nemôže dôjsť k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

3.5. Na uvedenom závere nič nemení ani odvolacia argumentácia žalovaného týkajúca sa jeho neprítomnosti v mieste trvalého pobytu v rozhodnom čase doručovania predvolania na vytýčené pojednávanie. Je nesporné, že žalovaný v čase svojho odchodu za prácou mimo adresu svojho trvalého pobytu vedel o prebiehajúcom súdnom konaní a jeho aktuálnom štádiu, pričom v zmysle dispozitívnosti a kontradiktórnosti sporového konania pri uplatnení zásad rýchlosti a hospodárnosti konania bolo v jeho možnostiach uvedenú okolnosť súdu včas oznámiť, čo však žalovaný neučinil. Z obsahu spisu v prejednávanom spore vyplýva, že žalovanému bolo dňa 13. septembra 2021 riadne doručené predvolanie na pojednávanie konané dňa 27. septembra 2021 a lehota na prípravu pojednávania v zmysle ust. § 178 ods. 2 CSP bola u neho dodržaná. Súd prvej inštancie preto postupoval správne, keď dňa 27. septembra 2021 v súlade s ust. § 180 CSP vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti žalovaného. Nadväzne z uvedeného dôvodu celý komplex odvolateľom tvrdených procesných pochybení konajúceho súdu majúcich za následok zásah do jeho procesných práv ako sporovej strany odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodný. Žalovaným tvrdené zásahy do procesných práv (právo na prítomnosť na pojednávaní vo veci, na riadne vypočutie, právo na pokladanie otázkou vypočúvaným svedkom a podobne) totiž nevznikli v dôsledku zásahu zo strany súdu, ktorý by zvolil nesprávny procesný postup, ale ako následok nedostavenia sa žalovaného na pojednávanie, hoci bol naň riadne a včas predvolaný. Účasť strany na pojednávaní je právom, ktoré žalovaný v danom prípade nevyužil. Zároveň je nutné dodať, že výsluch strany sporu je len jedným z dôkazných prostriedkov, ktorý súd môže, ale nemusí vykonať (§ 185 ods. 1 a § 195 ods. 1 CSP).

3.6. Za čiastočne dôvodnú možno považovať odvoláciu argumentáciu žalovaného týkajúcu sa zamietnutia návrhu na vykonanie dokazovania výsluchom niektorých z ním navrhovaných svedkov, resp. absenciu odôvodnenia prvoinštančného súdu s uvedeným procesným návrhom v napadnutom rozhodnutí. Zároveň však odvolací súd zdôraznil, že posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdov (§ 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu. Nie je teda povinnosťou súdu vykonať v konaní všetky dôkazy navrhnuté stranami sporu. Žalovaný vo svojich podaniach reagujúcich na žalobu žalobkyne navrhol výsluch svedkov - okrem svojich rodičov ako priamych účastníkov darovacej zmluvy aj geodeta H. K., brata J. H. a pána H. G.. K vyššie uvedenému pochybeniu prvoinštančného súdu (absencie odôvodnenia svojho procesného postupu) odvolací súd doplnil odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie tak, že výsluch geodeta H. K., hoci riadnym spôsobom označeného žalovaným pre potreby jeho identifikácie na prípadné predvolanie, by v danom prípade nijakým spôsobom nemohol objasniť podstatu vedeného sporu. Predmetom prejednávaného sporu bolo totiž určenie, či darovacia zmluva so zriadením vecného bremena uzatvorená medzi Y. H., rodeným H., narodeným XX. E. XXXX, bytom Y. XXX, XXX XX X. L. a B. H., rodenou P., narodenou X. H. XXXX, bytom Y. XXX, XXX XX X. L. v zmluvnej pozícii darcov a H. H., narodeným XX. H. XXXX, bytom Y. XXXX, XXX XX X. L. v zmluvnej pozícii obdarovaného, vklad ktorej bol povolený Okresným úradom Čadca, katastrálnym odborom pod V4643/2020 zo dňa 12. novembra 2020, je/nie je voči žalobkyni právne neúčinná. Argumentácia žalobkyne ako aj žalovaného v súvislosti so „spravodlivým prerozdelením majetku žalovaných medzi ostatné deti“ je v danom prípade podružnou. Výsluch označeného geodeta navrhoval žalovaný v súvislosti s vyporiadaním pozemkov medzi H. G. a bratom J. H. žalovaného, ktoré nehnuteľnosti nie sú predmetom darovacej zmluvy, ktorej odporovateľnosť je predmetom tohto sporu. V danej súvislosti považoval preto i odvolací súd výsluch uvedeného označeného svedka za irelevantný a nadbytočný, no zo strany konajúceho súdu bolo potrebné tento návrh nielen zamietnuť, ale uvedený postup aj odôvodniť v napadnutom rozsudku.

3.7. Pokiaľ sa jedná o návrhy žalovaného na výsluch svedkov brata J. H. a H. G., bez ohľadu na posúdenie vhodnosti a relevantnosti potenciálne zistených skutočností pre daný spor tak ako bolo uvedené, tieto osoby žalovaný v rámci svojich podaní nijakým spôsobom bližšie neidentifikoval pre potreby ich prípadného výsluchu, či podania vyjadrenia v spore, čo je pri navrhovaní svedkov

podstatnou náležitosťou pre možnosť vykonania navrhovaného dôkazného prostriedku. Pokiaľ si žalovaný uvedenú „povinnosť“ nesplní, je plne v možnosti konajúceho súdu uvedený návrh na vykonanie dokazovania zamietnuť. Rovnako ako v prípade navrhovaného svedka H. K., aj pri uvedených osobách v napadnutom rozsudku absentuje zo strany súdu prvej inštancie odôvodnenie zamietnutia takýchto návrhov, čo „napravil“ odvolací súd v tejto časti odôvodnenia svojho rozhodnutia.

3.8. Věcná argumentácia žalovaného v podanom odvolaní a odvolacej replike sa opiera o subjektívne hodnotenie výsluchu svedkov Y. a B. H. (rodičov žalovaného), resp. o pochybnosti o dôveryhodnosti zápisnice z pojednávania, ktorá výsluch uvedených svedkov zaznamenáva. Po oboznámení sa so zvukovým záznamom vyhotoveným na pojednávaní okresného súdu konanom dňa 27. septembra 2021 odvolací súd uviedol, že táto odvolacia námietka žalovaného nie je dôvodná a zároveň dodáva, že k nahrávke z pojednávania mal žalovaný prístup buď priamo - jej vyžiadanim na prvoinštančnom súde, prípadne aj v rámci prístupu k elektronickému súdному spisu vedenému online, kde sa uvedená nahrávka nachádza zaevidovaná. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalovaného týkajúcim sa (ne)preukázania úmyslu Y. H. ukracovať žalobkyňu či (ne)preukázaniu vedomosti žalovaného o pohľadávke žalobkyne voči otcovi, jeho prípadnom úmysle či možnosti žalovaného o tomto úmysle vedieť odvolací súd odkázal na teoretické východiská danej problematiky popísané prvoinštančným súdom v odseku 17. odôvodnenia napadnutého rozsudku, s ktorými sa stotožnil. Preukázanie úmyslu dlžníka ukrátiť svojho veriteľa (úmysle cum animo fraudanti) nie je podmienkou odporovateľnosti v prípade právnych úkonov, ku ktorým došlo medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi alebo ktoré dlžník urobil v prospech týchto osôb, úmysel dlžníka ukrátiť jeho veriteľa zákon predpokladá a je na osobách dlžníkovi blízkych, aby preukázali, že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa v čase právneho úkonu nemohli aj pri náležitej starostlivosti poznať.

3.9. Odvolacia argumentácia žalovaného smerovala k otázke jeho vedomosti o úmysle predchodcu žalovaného ukrátiť svojho veriteľa darovaním nehnuteľností žalovanému, resp. o možnosti vedomosti žalovaného o takomto úmysle pri vynaložení náležitej starostlivosti z jeho strany, keďže sa jedná o blízke osoby. V tejto súvislosti odvolací súd na doplnenie teoretických východísk prezentovaných v rámci napadnutého rozsudku prvoinštančným súdom poukázal napr. aj na závery vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21Cdo/2905/2012, v zmysle ktorého preukázanie úmyslu dlžníka ukrátiť svojho veriteľa nie je podmienkou odporovateľnosti v prípade právnych úkonov, ku ktorým došlo medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi alebo ktoré dlžník urobil v prospech týchto osôb. Úmysel dlžníka ukrátiť jeho veriteľa v takomto prípade zákon predpokladá a je na osobách dlžníkovi blízkych, aby preukázali, že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa v čase právneho úkonu nemohli aj pri náležitej starostlivosti poznať. Žalovaný ako osoba s darcom blízka by sa mohla v zmysle ustanovenia § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka ubrániť odporovacej žalobe len ak by preukázal, že o úmysle darcu skrútiť odporované darovacou zmluvou v čase uzavretia tejto zmluvy nevedel a ani nemohol vedieť, hoci vyvinul „pracovitost“ k poznaniu tohto úmyslu a jednalo sa o „preverovanie“ relevantných skutočností. K uvedenej problematike odvolací súd bližšie poukazuje na ustálenú judikatúru českých súdov, konkrétne napr. na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR vo veciach sp. zn. 21Cdo/206/2013, sp. zn. 21Cdo/3337/2012, sp. zn. 21Cdo/808/2012 či 30Cdo/4885/2010, keďže tieto vychádzajú z právnej úpravy inštitútu odporovateľnosti právneho úkonu pri zapojení blízkej osoby v zmysle § 42a a § 42b Občianskeho zákonníka, ktorá je v podmienkach Slovenskej republiky identická.

4. Na základe dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie boli v spore preukázané skutočnosti, z ktorých súd prvej inštancie dôvodne vychádzal pri svojich úvahách o úmysle otca žalovaného Y. H. ukrátiť žalobkyňu ako svoju veriteľku práve prevodom časti nehnuteľností na žalovaného. Odvolací súd konštatoval, že „zbavovanie“ sa majetku zo strany právneho predchodcu žalovaného formou darovania svojmu rodinnému príslušníkovi (žalovanému) pár dní po právoplatnom rozhodnutí súdu o priznaní pohľadávky žalobkyne voči nemu je minimálne neštandardné, vyvolávajúce pochybnosti o primárnom úmysle darcu. V danom prípade odvolací súd odkázal na správny záver súdu prvej inštancie o neunesení dôkazného bremena žalovaného v tomto spore. Okresný súd správne uzavrel, že žalovaný ako účastník darovacej zmluvy nepreukázal, že nemal vedomosť o úmysle svojho právneho predchodcu Y. H. ukrátiť jeho veriteľa (žalobkyňu), a tiež, že by vyvinul náležitú starostlivosť na zistenie takéhoto úmyslu dlžníka žalobkyne (svojho otca).

4.1. Pokiaľ aj žalovaný v rámci prvoinštančného konania tvrdil, že o úmysle svojho otca Y. H. ukrátiť

žalobkyňu nemal vedomosť, s prihladnutím na jeho postavenie blízkej osoby pri uzatváraní darovacej zmluvy medzi ním a jeho rodičmi (t. j. aj otcom) by len uvedené bez ďalšieho nezakladalo nedôvodnosť podanej odporovacej žaloby. Bolo totiž povinnosťou žalovaného, pokiaľ mienil byť v tomto spore úspešný, preukázať, že pri uzatváraní spornej darovacej zmluvy postupoval tak, aby v prípade náležitej starostlivosti o okolnosti darovania úmysel svojho otca ukrátiť žalobkyňu mohol zistiť. Uvedené však žalovaný v rámci konania nijakým spôsobom nepreukázal a navyiac z výpovede svedkyne B. H., t. j. matky žalovaného a zároveň osoby vystupujúcej na strane darcov dotknutej zmluvy, jasne vyplýva, že žalovaný sa pred podpisom darovacej zmluvy nijakým spôsobom neinformoval o tom, či sa nemôže jednáť o účelové zbavovanie majetku, či majú darcovia nejaké dlhy, či záväzky. Žalovaný mohol takéto otázky klásť nielen svojmu otcovi, t. j. dlžníkovi žalobkyne, ale aj svojej matke. V oboch prípadoch by sa jednalo o relevantné zisťovanie, pretože z výsluchu jeho matky B. H. (o.i.) vyplynulo aj to, že menovaná mala vedomosť o dlhodobom spore svojho manžela Y. H. so žalobkyňou vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 16C/63/2017 i pohľadávke, ktorú si voči nemu žalobkyňa v tomto spore uplatnila. Žalovaný teda v prejednávanej príhode nepreukázal, že úmysel dlžníka - jeho otca Y. H. ukrátiť veriteľa, t. j. žalobkyňu C. D. v čase uzavretia spornej darovacej zmluvy nemohol pri náležitej starostlivosti poznať. Následne je tak správny záver súdu prvej inštancie o neunesení bremena tvrdenia i dôkazného bremena žalovaným v tomto spore.

4.2. Ako vecne správny odvolací súd potvrdil aj od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok II. o trovách konania, vo vzťahu ku ktorému odvolateľ neprodukoval žiadnu relevantnú odvolaciu argumentáciu a ktorý zároveň plne zodpovedá úvahe okresného súdu a zákonným ustanoveniam uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP tak, že priznal žalobkyni ako úspešnej procesnej strane nárok na ich náhradu v rozsahu 100 % proti žalovanému, ktorý v tomto štádiu konania úspech nemal.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Žalovaný podal dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP. Žiadal dovolací súd, aby zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu uviedol:

5.1. K nedoručeniu predvolania na pojednávanie, odvolací súd a ani súd prvej inštancie sa vôbec v odôvodnení rozsudkov nevysporiadali s jeho zásadnou námietkou, že mu súd prvej inštancie na základe jeho procesného postupu zaslal predvolanie na pojednávanie v predmetnom spore až dňa 22. septembra 2021, t. j. iba dva pracovné dni pred nariadením pojednávania s tým, že súd prvej inštancie pojednával a rozhodol v jeho neprítomnosti. Z tohto dôvodu sa nemohol riadne brániť proti uplatnenému právnomu nároku žalobkyne. Pritom poukázal na § 178 ods. 2 CSP podľa ktorého predvolanie sa doručuje strane alebo jeho zástupcovi, tak aby mali dostatok času na prípravu spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie uskutočniť. Súd prvej inštancie hrubo porušil citované ustanovenie CSP, keď predvolanie na nariadené pojednávanie na termín 27. septembra 2021 bolo doručené až dňa 1. októbra 2021, teda až po skončení pojednávania. Predvolanie mu súd zaslal prostredníctvom poštovej prepravy až dňa 22. septembra 2021, t. j. iba dva pracovné dni pred termínom pojednávania, teda reálne v žiadnom prípade nemohla byť zachovaná zákonná päťdňová lehota na prípravu nariadeného pojednávania. Podstatná je však tá skutočnosť, že súd prvej inštancie mu opätovne doručoval predvolanie, ktoré prevzal dňa 1. októbra 2021, teda v čase po nezákonnom pojednávaní a napadnutom rozsudku, na čo poukázal už aj v odvolaní, no napriek tomu sa odvolací súd s týmto žiadnym spôsobom nevysporiadal.

Súd prvej inštancie, aj odvolací súd mu upreli jeho procesné práva, ako právo byť riadne vypočutý, právo klásť, položiť otázky vypočúvaným svedkom na nariadenom pojednávaní na súde prvej inštancie, ktorých výsluch navrhol, vyjadrenie k výsluchu, právo na vykonanie dôkazu - výsluchu jeho navrhnutých svedkov pána H. K. - GEOMER, geodeta a jeho brata J. H. a pána G., ktorých vypočutie navrhol vo vyjadrení zo dňa 19. júla 2021, čo súd prvej inštancie žiadnym spôsobom nezdôvodnil, a teda sa s jeho návrhom na vykonanie dokazovania riadne nevysporiadal.

Taktiež bolo porušené právo navrhnúť v rámci dokazovania na súde prvej inštancie vykonanie ďalších listinných dôkazov, najmä predloženie listinného dôkazu - e-mailovej komunikácie s vyššie uvedeným geodetom na nariadenom pojednávaní tak, ako to uviedol vo vyjadrení zo dňa 19. júla 2021 a vypočutie - výsluch ďalších svedkov, právo vyjadriť sa k prednesu protistrany, taktiež právo na záverečnú reč

podľa ustanovenia § 182 CSP, právo byť prítomný na verejnom vyhlásení napadnutého rozsudku a právo na riadne zdôvodnenie rozhodnutia.

V odôvodnení napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie absentuje odôvodnenie konania pojednávania súdom prvej inštancie a jeho rozhodnutie v jeho neprítomnosti.

Odvolačí súd toto pochybenie súdu prvej inštancie nenapravil, čo zakladá arbitrárnosť a svojvoľnosť napadnutého rozsudku. Odvolačí súd sa riadne vysporiadal iba s jeho odvolacou námietkou ohľadne nedoručenia prvého predvolania súdu prvej inštancie na toto pojednávanie a to aplikovaním ustanovenia § 111 ods. 3 CSP v spojení s § 106 ods. 1 písm. a) CSP, tzv. fikcie doručenia. Ide o závažné procesnoprávne pochybenie súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu majúce za následok porušenie jeho práva na spravodlivý proces.

5. 2. K nevykonaniu výsluchu navrhnutých svedkov zo strany súdu prvej inštancie a absencii písomného zdôvodnenia nevykonania ich výsluchu zo strany oboch súdov. Pokiaľ odvolačí súd v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že v danom prípade by výsluch svedka geodeta H. K. nemohol nijakým spôsobom objasniť podstatu vedeného sporu, uvedené tvrdenie je zavádzajúce, pretože nehnuteľnosti týkajúce sa ním navrhnutého svedka H. G. a jeho brata J. H. priamo súvisia s darovacou zmluvou, ktorej odporovateľnosť je predmetom tohto súdneho sporu. V tejto súvislosti poukázal na súdne konanie vedené súdom prvej inštancie pod sp. zn. 9C/76/2020. Rovnako je zavádzajúce tvrdenie odvolacieho súdu, že v prípade jeho návrhu na výsluch svedka brata J. H. ho nijakým spôsobom neidentifikoval v rámci jeho podaní. Odvolačí súd vôbec nenapravil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k navrhnutému svedkovi J. H., resp. nedoplnil jeho odôvodnenie uvedením skutkových a právnych dôvodov, pre ktoré súd prvej inštancie nevykonala tento dôkaz.

5.3. K vadám súdu prvej inštancie týkajúce sa procesných podmienok aj keď neboli z jeho strany v jeho odvolacích dôvodoch uplatnené v zmysle ustanovenia § 380 ods. 2 CSP. K procesnoprávnej vade tohto súdneho konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci súdom prvej inštancie - k neurčitosti a nevykonateľnosti výroku napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, resp. žalobného petitu žaloby uviedol nasledovné: predmetný rozsudok súdu prvej inštancie napáda celú darovaciu zmluvu, nielen jej časť týkajúcu sa jeho osoby, resp. výrok I. predmetného rozsudku súdu prvej inštancie sa týka celej darovacej zmluvy, teda aj fyzických osôb, ktoré neboli stranami tohto prvoinštančného súdneho konania. Výplýva to z právnej skutočnosti, že žalobný petit uvedenej žaloby žalobkyne sa týka celej predmetnej darovacej zmluvy a nielen časti týkajúcej sa jeho osoby, resp. predmetnej nehnuteľnosti, ktorá v ňom nie je riadne vyšpecifikovaná. Žalobný petit sa týka aj iných nehnuteľností, ktoré boli predmetom darovania na základe tejto darovacej zmluvy, a teda sa týka aj iných účastníkov uvedenej darovacej zmluvy, ktorí nie sú stranami tohto civilného sporu. Žalobkyňa bola povinná v uvedenom žalobnom petite svojej žaloby riadne vyšpecifikovať nehnuteľnosť, ktorej sa týka určenie právnej neúčinnosti predmetnej darovacej zmluvy voči žalobkyňi. Takto je žalobný petit neurčitý, a teda nevykonateľný, pretože žalobkyňa navrhla súdu prvej inštancie určiť právnu neúčinnosť voči svojej osobe celej predmetnej darovacej zmluvy, t. j. ktorej vklad bol povolený Okresným úradom Čadca, katastrálnym odborom pod poradovým číslom V 4643/2020 zo dňa 12. novembra 2020. Z tohto dôvodu je aj výrok súdu prvej inštancie uvedený v napadnutom rozsudku nesprávny a nezákonný, resp. neurčitý a nevykonateľný, pretože by mal obsahovať určenie právnej neúčinnosti predmetnej darovacej zmluvy voči žalobkyňi len v časti týkajúcej sa nehnuteľnosti, ktorú na základe darovacej zmluvy nadobudol. Vzhľadom na uvedené procesnoprávne pochybenia súdu prvej inštancie založilo takú procesnú vadu tohto súdneho konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a ktorú odvolačí súd v rámci odvolacieho súdneho konania na základe jeho podaného odvolania neodstránil.

5.4. K jeho odvolacej námietke ohľadom vyhotoveného zvukového záznamu z pojednávania súdu prvej inštancie zo dňa 27. septembra 2021 uviedol nasledovné: V odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie namieta, že má dôvodné pochybnosti o súlade obsahu zápisnice z pojednávania zo dňa 27. septembra 2021 a zvukového záznamu z neho, a to najmä v časti vypočutých svedkov - jeho rodičov Y. H. a B. H.. K tejto jeho námietke odvolačí súd uviedol, že po oboznámení sa so zvukovým záznamom táto odvolacia námietka žalovaného nie je dôvodná. Odvolačí súd sa s touto námietkou riadne nevysporiadal, pretože konštatoval, že nie je dôvodná a to bez akejkoľvek stručnej skutkovej a právnej argumentácie, čo je neprípustné.

5.5. K nedoručeniu vyjadrenia žalobkyne zo dňa 12. apríla 2022 zo strany súdu prvej inštancie a

odvolacieho súdu. Súd prvej inštancie a ani odvolací súd mu nedoručili vyjadrenie žalobkyne zo dňa 12. apríla 2022 k jeho vyjadreniu zo dňa 7. marca 2022 k vyjadreniu žalobkyne k jeho odvolaniu, v ktorom uviedla podstatné právne skutočnosti na ktoré nemohol riadne reagovať. V jeho odvolacej replike podľa žalobkyne uviedol nové odvolacie dôvody t. j. údajne s nimi doplnil odvolanie proti rozsudku, na čo už po uplynutí odvolacej lehoty nemožno prihliadnuť. Jeho odvolacia replika však bola iba v rámci jeho odvolania, resp. odvolacích skutkových a právnych dôvodov a bola iba skutkovou a právnou reakciou na nové tvrdenia žalobkyne uvedené v jej odvolacej duplike. V tejto skutočnosti bola podstatná právna skutočnosť, že odvolací súd mu doručil prostredníctvom jeho právneho zástupcu do jeho elektronickej stránky iba prípis zo dňa 2. mája 2022, ktorý neobsahoval žiadnu prílohu t. j. vyjadrenie žalobkyne zo dňa 12. apríla 2022 (č. I. 272 spisu).

6. K dovolaniu podala žalobkyňa prostredníctvom právneho zástupcu písomné vyjadrenie. Mala za to, že nie sú splnené podmienky na podanie dovolania, súd vo veci rozhodol zákonne a nedošlo k tvrdeným porušeniam, ktoré by zakladali dovolacie dôvody uvedené žalovaným. Súd sa dostatočne a náležite vysporiadal s meritom veci a prijal vecne správne rozhodnutie na dostatočnom skutkovom základe. Skutočnosť, že súd konal v neprítomnosti žalovaného nepovažovala za porušenie práva na spravodlivý proces. Na zvukovej nahrávke z pojednávania bolo zreteľne zachytené odôvodnenie zákonnej sudkyne prečo vo veci rozhodla v neprítomnosti žalovaného. Na pojednávanie sa dostavili žalovaným navrhnutí svedkovia - jeho rodičia Y. H. a B. H., ktorí boli riadne predvolaní tak, ako aj žalobkyňa a žalovaný. Žalovaný mohol na toto pojednávanie prísť, preukazovať ním tvrdené skutočnosti, klásť prítomným žalovaným navrhnutým svedkom otázky a vyjadriť sa k ich výsluchu, predložiť ďalšie dôkazy a argumentovať súdu údajnú dôležitosť výsluchu ďalších svedkov, avšak toto právo nevyužil. K skutočnosti, že sa súd nevysporiadal s doručenkou z 1. októbra 2021, ktorá de facto vznikla po vyhlásení rozsudku žalobkyňa uviedla, že nakoľko súdu nebola známa v čase vyhlásenia rozsudku, logicky nemohla byť do písomného odôvodnenia rozsudku zahrnutá. K nevykonaniu výsluchu navrhnutých svedkov žalobkyňa poukázala, že je na úvahe súdu, ktoré dôkazy vykoná s ohľadom na ich relevantnosť pre merito sporu. Vo vzťahu k formulácii žalobného petitu uviedla, že tento je formulovaný správne a dostatočne a je vykonateľný. Vo vzťahu k nedoručeniu vyjadrenia žalobkyne z 12. apríla 2022 poukázala na § 374 ods. 3 CSP. Žalobkyni aj žalovanému boli v súlade so zákonnou úpravou doručované všetky podania, ktoré povinne doručiť súd musí. Vyjadrenie žalobkyne z 12. apríla 2022 pod takéto podanie nepatrí, a teda bolo na úvahe súdu, či toto podanie žalovanému doručí. Vzhľadom na uvedené žiadala dovolanie zamietnuť a žiadala priznať náhradu trov dovolacieho konania.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné, avšak nie na základe všetkých žalovaným uvedených námietok subsumovaných pod § 420 písm. f) CSP.

7.1. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

7.2. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7.3. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.4. Žalovaný vyvodil prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, namietal nesprávny procesný postup súdu a aj nedostatok dôvodov napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

7.5. Nesprávny procesný postup súdu videl v tom, že súd prvej inštancie pokiaľ konal v neprítomnosti žalobcu dňa 27. septembra 2021, pričom v tento deň aj vyhlásil rozsudok vo veci samej, podľa žalobcu nebol dodržaný postup podľa § 178 ods. 2 CSP, keď predvolanie na pojednávanie zaslal prostredníctvom poštovej prepravy súd až dňa 22. septembra 2021, t. j. iba dva pracovné dni pred termínom nariadeného pojednávania. Taktiež poukazoval na to, že mu bolo opätovne doručené predvolanie na termín pojednávania, ktoré však prevzal až dňa 1. októbra 2021, teda v čase po pojednávaní a rozhodnutí súdu prvej inštancie, pričom sa s týmto odvolací súd žiadnym spôsobom nevysporiadal. Zároveň mu týmto nesprávnym procesným postupom bolo upretých viacero práv, ktoré vo svojom dovolaní vyšpecifikoval. V odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie a aj odvolacieho súdu absentuje odôvodnenie konania pojednávania súdu prvej inštancie v jeho neprítomnosti. Uvedenú skutočnosť nenapravil ani odvolací súd, čo podľa neho zakladá dôvod na arbitrárnosť a svojvoľnosť napadnutého rozsudku. Ďalej v tomto smere namietal aj nevykonanie výsluchu jeho navrhnutých svedkov, pričom súd prvej inštancie nedoplnil prečo, z akých dôvodov nevykonal jeho navrhnutý dôkaz. Takisto namielol v tomto smere aj neurčitost' a nevykonateľnosť výroku napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, resp. aj žalobného petitu, a keďže odvolací súd sa v rámci odvolacieho konania s týmto nevysporiadal a neodstránil uvedenú vadu, založilo uvedené procesnú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Odvolací súd sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal s jeho odvolacou námietskou pochybnosti vyhotoveného zvukového záznamu z pojednávania na súde prvej inštancie konaného dňa 27. septembra 2021. Ďalej tiež v závere namielol nedoručenie vyjadrenia žalobkyne zo dňa 12. apríla 2022, keď mu bol doručený iba prípis zo dňa 2. mája 2022, ktorý neobsahoval žiadnu prílohu, t. j. vyjadrenie žalobkyne zo dňa 12. apríla 2022.

7.6. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa stranám znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces. K porušeniu práva na spravodlivý proces okrem iného dochádza aj tým, že rozhodnutie trpí rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.)

7.7. Právo na spravodlivý proces je okrem iného naplnené tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neutržateľné alebo, že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

7.8. K porušeniu tohto práva tak môže dôjsť aj tým, že zistenie skutkového stavu je prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť - ide o tzv. extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a z nich urobenými skutkovými zisteniami (porov. I. ÚS 6/2018), alebo tým, že prijaté právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, resp. že z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú (porov. I. ÚS 243/07).

7.9. Dovolací súd poukazuje na to, že pod pojmom nesprávny procesný postup súdu je potrebné rozumieť taký postup súdu v konaní, ktorý je v rozpore so zákonom. Aby bola daná prípustnosť dovolania, musí súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon. Medzi tieto procesné práva v zmysle judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) patrí napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom v materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol rozsudok strane doručený do vlastných rúk a iné.

8. Pre prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania len v tom prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia práva sporovej strany na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

8.1. Dovolací súd v prvom rade považuje za potrebné uviesť, že súčasťou práva na spravodlivý proces je aj zásada kontradiktórnosti konania, ktorá znamená, že obom stranám konania musí byť daná možnosť oboznámiť sa so stanoviskami a s dôkazmi predloženými súdu s cieľom ovplyvniť jeho rozhodnutie a vyjadriť sa k nim, resp. popierať ich (protirečiť im - contra dicere). Vzhľadom na to, že zmyslom čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd je predovšetkým ochrana záujmov účastníkov konania a záujmu na riadnom výkone spravodlivosti, je dôležitá najmä dôvera subjektov vo fungovanie súdneho systému, pričom táto dôvera sa zakladá okrem iného na istote dotknutého subjektu, že mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým písomnostiam v spise (por. Brandstetter proti Rakúsku, Mantovanelli proti Francúzsku, II. ÚS 57/2018).

8.2. K dovolacej námietke žalovaného vo vzťahu k doručovaniu predvolania na nariadený termín pojednávania, k porušeniu ustanovenia § 178 ods. 2 CSP dovolací súd z obsahu súdneho spisu zistil, že procesný postup pri doručovaní predvolania žalovaného na termín pojednávania dňa 27. septembra 2021 nebol porušený. V tomto smere odvolací súd reagoval na odvolacie námietky žalovaného, a to konkrétne od bodu 20. až po bod 28. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, s ktorými závermi sa dovolací súd v plnom rozsahu stotožňuje a tieto s odkazom na uvedené odôvodnenie pre nadbytočnosť neopakuje. Len dopĺňa nasledovné:

8.3. V zmysle § 111 ods. 3 CSP ak nemožno doručiť písomnosť na adresu podľa § 106, písomnosť sa považuje dňom vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručенú, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie.

8.4. S účinnosťou od 1. júla 2016 došlo k významnej zmene v doručovaní súdnych písomností fyzickým osobám, a to najmä v nadväznosti na možnosť uplatnenia fikcie doručenia s cieľom spružniť a zrýchliť sporové konanie a vylúčiť prípadné špekulatívne konanie jednotlivých osôb pri následnej argumentácii o nespĺnení podmienok pre uplatnenie fikcie doručenia, keď zákonodarca upustil od podmienky, že adresát písomnosti sa musí v mieste doručenia zdržiavať. V súčasnosti pre uplatnenie fikcie doručenia postačuje, ak sa vráti súdu nedoručená zásielka z adresy, ktorú má strana sporu - fyzická evidovaná v registri obyvateľov Slovenskej republiky ako adresu trvalého (prípadne prechodného pobytu), ak strana neuviedla súdu inú adresu, na ktorej jej majú byť doručované písomnosti. Predmetné závery vyplývajú aj z odbornej literatúry, v ktorej je prezentovaný názor, že adresy uvedené v § 106 CSP je nevyhnutné vnímať ako tzv. povinné doručovacie adresy. Súd bude povinný preveriť skutočný trvalý pobyt žalovaného ako fyzickej osoby a písomnosti v súlade s § 106 doručovať na toto miesto. Na tieto povinné doručovacie adresy je možné doručiť písomnosti prostredníctvom fikcie doručenia. Prísnosť fikcie doručenia vyjadruje zodpovednosť strany za účinky doručenia. Za danej konštrukcie sa vychádza zo zásady, že pokiaľ strana včas neoznámí súdu skutočnosť, ktoré majú význam pre doručovanie písomností, a napríklad sa odsťahuje, bude mu na základe zákonnej fikcie doručované na doručovaciu adresu, ktorú má uvedenú v konkrétnom verejnom registri. Týmto sa výrazným spôsobom zvyšuje efektívnosť pri doručovaní súdnych písomností (Kotrecová, A., In: Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck: Praha, 2016, s. 389).

8.5. Z bodu 28. rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že žalovanému bolo predvolanie na termín pojednávania doručené prostredníctvom fikcie riadne, teda dňa 13. septembra 2021, a teda lehota na prípravu na pojednávania, ktoré sa malo konať dňa 27. septembra 2021 v zmysle ustanovenia § 178 ods. 2 CSP bola u neho riadne dodržaná. Následne v tomto bode 28. odvolací súd uviedol, že vzhľadom na uvedené celý komplex odvolateľom tvrdených procesných pochybení konajúceho súdu majúci za následok zásah do jeho procesných práv ako sporovej strany bol zo strany odvolacieho súdu vyhodnotený ako neodôvodnený. Žalovaným tvrdené zásahy do procesných práv totiž nevznikli v

dôsledku zásahu zo strany súdu, ktorý zvolil nesprávny procesný postup, ale ako následok nedostavenia sa žalovaného na pojednávanie, hoci bol naň riadne a včas predvolaný. Účasť strany na pojednávaní je jeho právom, ktoré žalovaný v danom prípade nevyužil. Zároveň bolo dodané, že výsluch strany sporu je len jedným z dôkazných prostriedkov, ktorý súd môže, ale nemusí vykonať (§ 185 ods. 1 § 195 ods. 1 CSP).

8.6. Z rovnakých záverov vychádzal aj Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 224/2018, v ktorom skonštatoval, že doručovanie písomností upravuje Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) všeobecne v ustanoveniach § 105 až § 116. Súdny doručujú písomnosti na pojednávaní alebo pri inom úkone, čím nie je dotknutá povinnosť súdu doručovať písomnosť do elektronickej schránky podľa osobitného predpisu. V prípadoch, keď nemožno doručiť písomnosť na pojednávaní alebo elektronicke, súd doručuje na adresu na doručovanie prostredníctvom doručujúceho orgánu. V prípade fyzickej osoby je adresou na doručovanie adresa evidovaná v registri obyvateľov Slovenskej republiky. Zákonnodarca v Civilnom sporovom poriadku sprísnil úpravu fikcie doručenia. V zmysle § 111 ods. 3 CSP ak nemožno doručiť písomnosť určenú do vlastných rúk na adresu evidovanú v registri obyvateľov Slovenskej republiky, považuje sa písomnosť za doručenie v deň, kedy sa ako nedoručená vráti súdu, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie. Ak má adresát inú adresu na doručovanie, ktorú súdu neoznámi, súd nemá po nedoručení následne povinnosť zisťovať skutočné adresy strán sporu. Každá osoba je zodpovedná za údaje, ktoré má uvedené vo verejných registroch, vrátane registra obyvateľov. Ak sa strana sporu dlhšie nezdržiava na evidovanej adrese, môže si zabezpečiť na evidovanej adrese preberanie písomností splnomocnencom alebo si môže zariadiť posielanie písomností na adresu, na ktorej sa dlhšie zdržiava.

8.7. Čo sa týka ďalšej dovolacej námietky, čo do ustanovenia § 420 písm. f) CSP a to k nevykonaniu výsluchov navrhnutých svedkov zo strany žalovaného, v tomto smere dovolací súd poukazuje na body 29., 30., 31. rozsudku odvolacieho súdu, ktorý sa dostatočne venuje aj tejto odvolacej námietke (poznámka dovolacieho súdu, táto dovolacia námietka je zhodná s odvolacou námietkou žalovaného). Nie je tiež zrejme v tejto súvislosti s touto dovolacou námietkou, z akého dôvodu vo vzťahu k akej konkrétnosti poukazuje žalovaný na konanie vedené pred súdom prvej inštancie pod sp. zn. 9C/76/2020.

8.8. Čo sa týka ďalšej dovolacej námietky, čo do ustanovenia § 420 písm. f) CSP s poukazom na neurčitost' a nevykonateľnosť výroku napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, že odvolací súd s poukazom na § 380 ods. 2 CSP mal uvedené skúmať, aj keď to nebolo z jeho strany v odvolaní namietané, dovolací súd poukazuje na to, že neurčitost', resp. nevykonateľnosť výroku napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, resp. táto námietka nezakladá skúmanie procesných podmienok v zmysle ustanovenia § 380 ods. 2 CSP, keď skúmanie procesných podmienok vychádza z ustanovenia § 161 CSP. Ide o povinnosť odvolacieho súdu skúmať procesné podmienky a to právomoc a príslušnosť, na strane strany sporu a to procesnú subjektivitu, procesnú spôsobilosť, povinnosť zastúpenia, spôsobilosť byť zástupcom a plnomocnenstvo zástupcu strany, vecné procesné podmienky (existencia návrhu na začatie konania a splnenie poplatkovej povinnosti) a negatívne procesné podmienky (prekážka rozhodnutej veci a prekážka litispendencie). Aj v tejto časti je dovolanie žalovaného neopodstatnené.

8.9. Vo vzťahu k dovolacej námietke pochybnosti zvukového záznamu z pojednávania zo dňa 27. septembra 2021 sa odvolací súd vo vzťahu k tejto odvolacej námietke vyjadril v bode 32. odôvodnenia svojho rozsudku, ktorú zároveň dovolací súd považuje za plne postačujúcu vo vzťahu k prejednávanej veci a teda je nedôvodná.

9. Čo sa týka rádovo poslednej námietky žalovaného vo vzťahu k ustanoveniu § 420 písm. f) CSP, vo vzťahu k nedoručeniu vyjadrenia žalobkyne zo dňa 12. apríla 2022 (dovolacej dupliky) zo strany súdov. Dovolací súd konštatuje, že túto vzhliadol dôvodnou.

9.1. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch. V zmysle uvedeného ustanovenia jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednaní vecí pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so

všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

9.2. Právo strán konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných strán je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru odvolacieho súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhá strana konania. Každá strana musí mať možnosť nielen predložiť dôkazy a argumenty, ktoré považuje za nutné na to, aby jej požiadavky uspeli, ale aj zoznámiť sa s každým dokladom a pripomienkami predloženými súdu na účely ovplyvnenia jeho rozhodnutia a vyjadriť sa k nim. Kontradiktórny spor znamená možnosť strany popierať (contra dicere) požiadavky a argumenty druhej strany a právo na to, aby boli vypočítané jej argumenty a návrhy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 31/2016, III. ÚS 32/2015, I. ÚS 276/2016, I. ÚS 230/03, IV. ÚS 186/09, II. ÚS 18/2013). Požiadavka kontradiktórnosti konania sa v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva chápe čisto formálne. Z jej hľadiska v podstate nezáleží alebo len málo záleží na skutočnom obsahu a význame informácie alebo argumentov predložených súdu (mutatis mutandis I. ÚS 230/03, II. ÚS 249/2012).

9.3. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru.

9.4. Podľa § 374 ods. 1 CSP súd prvej inštancie doručí odvolateľovi vyjadrenie k odvolaniu a umožní mu vyjadriť sa k nemu najneskôr v lehote desať dní od doručenia. K vyjadreniu odvolateľa podľa odseku 1 môže protistrana podať vyjadrenie v lehote desať dní od jej doručenia (§ 374 ods. 2 CSP). Podania podľa odsekov 1 a 2 doručí súd prvej inštancie ostatným subjektom (§ 374 ods. 3 veta prvá CSP).

9.5. Povinnosťou súdu v kontradiktórnom spore je zabezpečiť formálne podmienky plnohodnotného výkonu základného práva na súdnu ochranu v súlade s predpismi upravujúcimi konanie pred súdom. Civilný sporový poriadok vychádza z koncepcie, podľa ktorej má odvolateľ v odvolacom konaní vždy k dispozícii odvolanie a odvolaciu repliku a jeho protistrana vyjadrenie k odvolaniu a odvolaciu dupliku. Z princípu kontradiktórnosti konania vyplýva, že samotný účastník konania musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie jeho odporcu právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jeho strany reagovať alebo inak je vhodné sa k nemu vyjadriť; nezáleží pritom, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie.

9.6. Z obsahu preskúmaného spisu vyplýva, že žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného vyjadrila písomným podaním zo dňa 7. februára 2022 (č. l. 247 spisu), na ktoré reagoval žalovaný ako odvolateľ odvolacou replikou zo dňa 7. marca 2022 (č. l. 255 spisu), doručenou súdu prvej inštancie dňa 8. marca 2022. Následne bolo toto vyjadrenie doručované zo strany súdu prvej inštancie žalobkyni výzvou zo dňa 17. marca 2022, že má možnosť sa k nemu vyjadriť v lehote 10 dní. Žalobkyňa výzvu prevzala dňa 2. apríla 2022. Na to reagovala žalobkyňa vyjadrením (odvolacou duplikou) zo dňa 12. apríla 2022 (č. l. 272 spisu). Spis bol následne zo strany súdu prvej inštancie predložený na odvolacie konanie odvolaciemu súdu (predložený dňa 25. apríla 2022). Z obsahu súdneho spisu z č. l. 291 bolo zo strany najvyššieho súdu ďalej zistené, že predsedníčka senátu odvolacieho súdu v prejednávanej veci dala pokyn na doručenie vyjadrenia žalobcu z 12. apríla 2022 z č. l. 272 spisu na vedomie žalovanému prostredníctvom právneho zástupcu.

9.7. Dovolateľ v dovolaní tvrdí, že mu súd prvej inštancie, ani odvolací súd nedoručili predmetné vyjadrenie žalobkyne zo dňa 12. apríla 2022 (tzv. odvolaciu dupliku), keďže právnenému zástupcovi

žalovaného do jeho elektronickej schránky bol doručený iba prípis zo dňa 2. mája 2022, ktorý neobsahoval žiadnu prílohu, t. j. samotné vyjadrenie žalobkyne zo dňa 12. apríla 2022.

9.8. Dovolací súd preskúmaním obsahu spisového materiálu skutočne zistil, že pokiaľ odvolací súd realizoval doručenie odvolacej dupliky zo dňa 12. apríla 2022 žalovanému prostredníctvom jeho právneho zástupcu, z obsahu elektronickej doručky (rub č. 1. 291 súdneho spisu) bolo zistené, že odvolací súd mal doručovať toto vyjadrenie žalobkyne z 12. apríla 2022, avšak z doručky je zrejmé zo zoznamu príloh, že v tomto je uvedené ako zoznam príloh: prípis právneho zástupcovi žalovaného z 2. mája 2022 - podpísané pečaťou. Uvedená správa bola doručená právneho zástupcovi žalovaného dňa 18. mája 2022. Z doručky teda nevyplýva, že by súčasťou prílohy bolo vyjadrenie žalobkyne z 12. apríla 2022. Odvolací súd následne v predmetnej veci dňa 29. júna 2022 vyhlásil napadnutý rozsudok na verejnom vyhlásení rozsudku postupom podľa § 385 ods. 1 CSP. a contrario, § 219 ods. 3 CSP v spojení s § 378 ods. 1 CSP).

9.9. Z tohto dôvodu dovolací súd dáva za pravdu žalovanému, že k doručeniu dovolacej dupliky právneho zástupcovi žalovaného nedošlo, vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti. Žalovaný teda nemal možnosť dozvedieť sa o tomto podaní žalobkyne a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo jemu ho súd nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalovanému došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru a tým k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f) CSP.

10. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa k všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

10.1. Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvolaciu repliku ako reakciu odvolateľa na vyjadrenie k odvolaniu zašle súd prvej inštancie protistrane na vyjadrenie. Ak sa protistrana k odvolacej replike vyjadrí, súd prvej inštancie doručí toto vyjadrenie (odvolaciu dupliku) odvolateľovi (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1260).

10.2. Dovolací súd tiež poukazuje na to, že rovnako posudzovali ako vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP a to nedoručenie odvolacej dupliky aj rozhodnutia najvyššieho súdu pod sp. zn. 5Cdo/120/2021, 7Cdo/153/2020 a 6Cdo/200/2019.

10.3. Uvedená skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd preto rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP).

10.4. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania týkajúceho sa dovolania proti tomuto (zrušenému) rozsudku odvolacieho súdu (§ 453 ods. 3 CSP).

11. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.